

Klar dig selv

- 182 elektricitet
- 183 farlige stoffer
- 184 kommunikation
- 185 opslagsbøger
- 186 kimsleg
de 5 sanser
- 187 personlige mål
- 188 værktøj
- 189 maling
- 190 småreparationer
- 191 grønne forsøg
- 192 omplantning

Sikkerhed

I vores hverdag er vi omgivet af mange hjælpemidler som er nyttige og praktiske, men ved forkert brug kan de undertiden

være farlige. Mange hospitalsindlæggelser og behandlinger på skadestue kan undgås hvis man sætter sig

ordentligt ind i hvordan hjælpemidlerne virker - og hvis man tænker sig om når man bruger dem.

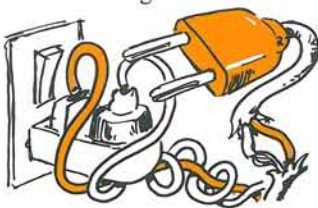
Elektricitet

Den daglige husholdning er blevet nemmere på grund af forskellige elektriske hjælpemidler som støvsuger, røremaskine, kaffemaskine osv.

I Danmark skal elektriske artikler være mærket med CE-mærket, som betyder at varen er afprøvet og godkendt, og dermed sikker i brug. Det er derfor vigtigt at se efter dette mærke når man handler.

Det er forbudt at ændre ved apparater og faste installationer, fordi det kan være farligt. Kontakt altid en fagmand - en el-installatør - hvis installationerne går i stykker.

samme kontakt er også ofte skyld i ulykker. Sæt ledningerne fast langs et panel med specielle ledningssøm og sørg for at ledningerne til de enkelte el-installationer ikke er længere end nødvendigt.

stor strømstyrke og dermed varmeudvikling. Der bruges to typer sikringer - 10 ampere, der har et rødt mærke, og 16 ampere, der har et gråt mærke. 10 ampere bliver brugt til 230 volt, 16 ampere til 400 volt. Man kan sagtens selv skifte sikringerne, men **husk** at afbryde strømmen først.

Der skal være installeret HPFI-relæ (fejlstrømsrelæ) i alle nye huse. Dette relæ måler hvor meget strøm der går ind i huset, og hvor meget der går ud. Hvis der er forskel på disse to er der fejlstrøm, og strømmen afbrydes.

Fejlstrøm kan opstå ved lynnedslag, eller hvis der er kontakt til en jordforbindelse som fx en radiator; men ikke nødvendigvis hvis man piller ved installationerne og får strømmen igennem sig.

På alle HPFI-relæer sidder der en prøveknap. Den skal man trykke på mindst en gang om året, så man er sikker på, at relæet virker som det skal.

Målerskab

Hver bolig har et målerskab. Strømforbruget bliver målt i kilowatt-timer (kWh).

En sikring sikrer mod for

Man skal efterse ledningerne til alle el-artikler med passende mellemrum. En ledning hvor isoleringen er ved at være ødelagt, kan være skyld i at der opstår brand.

Roderi i ledninger eller for mange tilslutninger til den

fejlstrøm

ikke fejlstrøm

Det er lovligt at skifte el-pærer, sikringer, afbrydere og stikkontakter samt sætte lamper op selv, men man skal altid huske at afbryde strømmen i målerskabet.

Al anden installation eller vedligeholdelse skal foretages af en autoriseret el-installatør.

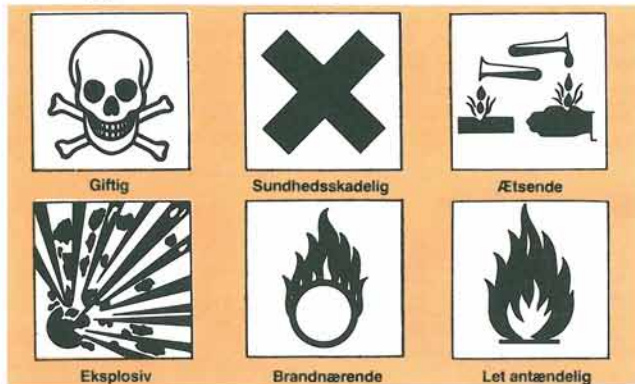
Farlige stoffer

I alle husholdninger findes væsker og andet, der er giftigt. Alle beholdere med farligt indhold skal være mærket med faresymbol og en tydelig advarsel. Disse farlige stoffer må ikke opbevares sammen med madvarer, og de må heller ikke hældes på beholdere der normalt bruges til fødevarer.

Under brugen må man passe på ikke at få dem i munden eller øjnene. Visse giftstoffer er desuden farlige blot ved berøring eller indånding. Er uheldet ude, skal man altid søge læge. Det er strafbart ikke at overholde de forsigtighedsregler der står på beholderne.

Rengøringsmidler

Der bruges mange forskellige midler til rengøring. Disse midler kan indeholde ætsende stoffer og skal derfor bruges og opbevares med omtanke. Det er ikke lige meget om der står

Medicin

fx ætsnatron ved siden af opvaskemidlet. Det er meget nemt i farten at komme til at tage forkert. Derfor skal der holdes god orden i rengøringsmidlerne.

Batterier

I dag bruger vi batterier til utrolig mange ting som fx lommelygter, walkmen, mobiltelefoner og elektriske tandbørster. Nogle batterier kan bruges én gang – andre kan genoplades. Ens for alle batterier er at de kan forurene jord og grundvand hvis de ikke bortskaffes på den rigtige måde. Det fremgår ikke altid af batterierne hvordan de skal bortskaffes. Hvis du er det mindste i tvivl – eller for at være på den sikre side – bør

du altid aflevere dine brugte batterier i en batteriindsamlingsboks eller på miljøstationen/containerpladsen i din kommune.

Den gyldne regel, altid at opbevare medicin i et aflåst skab eller skuffe, bør altid overholdes.

Medicin må **kun** bruges af den person den er ordineret til. Har man glemt hvad den enkelte medicin skal bruges mod, så spørg læge eller apotek.

Smid aldrig gammel medicin i afløb eller i skraldebøtte - af hensyn til børn og renovations- og kloakarbejdere.

Gammel medicin skal altid afleveres på apoteket, der så sørger for at resterne bliver destrueret på en forsvarlig måde.

Kommunikation

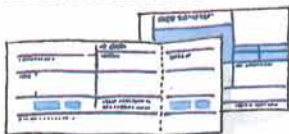
Kommunikation - kontakt mellem mennesker - kan foregå skriftligt eller mundtligt. Når to mennesker taler sammen, ansigt til ansigt, kan de

med fagter og ansigtsudtryk sikre at de forstår hinanden.

Ofte foregår kommunikation via hjælpemidler som breve, blanketter, telefonbøger og

køreplaner. Det er nødvendigt at vide hvordan de bruges, så "modtageren" forstår den meddelelse som "afsenderen" har ønsket at give.

Blanketter

Girokort

Girokort kan benyttes hvis man skal sende penge til én der har en konto hos postvæsenet. Man indbetaler beløbet på posthuset, og pengene bliver så indsat på modtagerens konto. Har både afsender og modtager girokonto, kan man nøjes med at underskrive girokortet og lægge det i en postkasse, så bliver beløbet overført til modtagerens konto uden brug af rede penge.

Postanvisning

Skal man sende penge til en person der ikke har girokonto, kan man bruge en postanvisning. På postanvisninger er der dog en maksimumgrænse for beløbets størrelse, så hvis man skal sende store beløb, må man bruge flere anvisningsblanketter.

Man må ikke sende rede penge i et almindeligt brev!

Betalingskort

Vi nærmer os mere og mere det pengeløse samfund. Dvs at man ikke behøver at have kontanter på sig. Som betalingsmiddel kan man bruge Dankort, check eller kontokort. Det sidstnævnte dog kun i den eller de forretninger som kontokortet gælder til.

Fragnet

Ved forsendelse af store genstande kan postvæsenet ikke bruges. Det er DSB eller en fragtmand der klarer den slags. Her skal der udfyldes et fragnet.

Adressekort

Skal man sende en pakke med postvæsenet, skal man udfylde et adressekort. Ønskes der en kvittering for at postvæsenet har modtaget pakken, kan man udfylde en speciel blanket.

Brevforsendelser

Man kan sende breve på flere måder. Alle skal have klar og tydelig adresse med postnummer. Breve til udlandet skal have landets bilkendingsbogstaver foran postnummeret, f.eks. S til Sverige.

B-breve er billigere at sende, men skal afleveres på posthuset og er længere tid undervejs.

Rekommanderede breve

Hvis man ønsker et bevis for at man har sendt et brev, kan det sendes anbefalet - rekommanderet. Dette kræver at man går på posthuset, hvor et specielt mærke sættes på brevet. Et rekommanderet brev bliver afleveret til modtageren personligt - mod kvittering.

Portoen er højere når man sender brevet på denne måde.

Luftpost

Skal man sende breve over meget store afstande, er det mest almindeligt at sende dem som luftpost. Her bruges som regel specielt tyndt papir og kuverter, af hensyn til vægten.

Ekspresbreve

Hvis breve skal nå hurtigt frem, kan man - mod ekstra porto - sende dem ekspres. Ekspresbreve skal indleveres på et posthus og bliver bragt ud straks ved ankomsten til modtagerposthuset.

Opslagsbøger

Kommunikation kan også være oplysninger der er samlet i en opslagsbog.

Sådanne bøger er opbygget på en systematisk måde, efter emne eller alfabetisk. De fleste opslagsbøger kan findes på bibliotekerne.

Telefonbog

En telefonbog har et afsnit der er inddelt alfabetisk: først efternavnet, så fornavne og til slut stillingsbetegnelse.

En andel del af bogen er opdelt efter fagområder - også alfabetisk.

Mange telefonbøger har desuden en række andre oplysninger: postnumre, bykort, alarmeringssignaler osv.

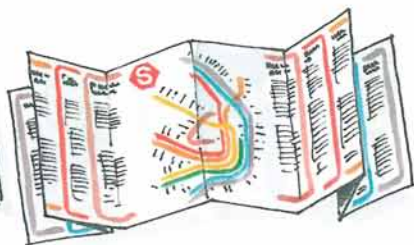

Køreplan

En køreplan for rutebil eller tog viser afgangstider fra stationerne på ruten.

Den landsdækkende køreplan rummer planer for alle tog, rutebiler og færger. Den har landkort med numre, så man kan se hvilke forbindelser man kan benytte.

Under de enkelte numre findes den detaljerede oversigt over forbindelsen med oplysninger om tider, forbindelser til

andre tog (eventuelt også internationale), sovevogne, spisevogne, særlige forhold på fx helligdage mv.

Den store køreplan udkommer to gange om året. Heri kan man også læse om rabatordninger for grupper (fra tre personer), unge osv.

Herudover har både DSB og de fleste busselskaber telefonoplysning.

Telefon

I dag er det muligt fra næsten enhver telefon at lave opkald til hele verden. Satellitterne transporterer vore signaler over meget lange afstande. I de fleste telefonbøger findes en liste med kaldenumre til de forskellige lande. Har man ikke sådan en liste, kan man få numrene opgivet ved at ringe til 141.

Telefonnumre i Danmark består af et 8-cifret tal. Kender man ikke nummeret kan det fås på oplysningen: 118.

Ved tilkaldelse af hjælp til akut sygdom, ulykkestilfælde eller brand bruges 112. Dette opkald er gratis - også fra telefonboks.

Når man har fået forbindelse, forlanger man ambulance, brandvæsen eller politi. Man opgiver navn, adresse og telefonnummeret, man ringer fra. Herefter fortæller man hvad der er sket, og venter mens ens besked bliver gentaget.

Det er meget vigtigt at tale langsomt og tydeligt, så man bliver forstået rigtigt.

Brug ikke telefonen i tordenvejr. Det kan være farligt.

Kimsleg

Rudyard Kiplings bog "Kim" handler om en forældreløs irsk dreng der bor i Indien og skal uddannes til den hemmelige efterretningstjeneste.

Det kræver at han er årvågen, derfor bliver hans sanser trænet ved leg. Han arbejder sammen med en indisk dreng som imponerer

Kim, fordi han efter et kort øjeblik betragtning nøjagtigt kan beskrive hvad han har set.

Kim mener at drengen kender tingene i forvejen, men efter at de har leget sammen et stykke tid, bliver Kim dygtigere og dygtigere til at beskrive de genstande og mennesker han ser.

Drengen forklarer at det kun er et træningsspørgsmål, at man skal prøve igen og igen, og Kim opdager at det er den rigtige måde at træne sine sanser på.

Og omvendt gælder det, at hvis sanserne ikke bliver brugt, vil de efterhånden blive langsomme og dårligere.

Synet

Synet er en vigtig sans, som hos mennesket er meget veludviklet. Ved hjælp af synet genkender vi vore omgivelser og bedømmer afstande.

Træning af synet er også træning af hukommelsen og evnen til at beskrive. Dette kan gøres ved at se på forskellige ting et kort øjeblik og bagefter fortælle, så nøjagtigt som muligt, hvilke ting man så.

De fem sanser

Hørelsen

Befinder man sig i et mørkt rum eller ude en meget mørk aften, bruger man sin hørelse meget mere end hvis det er lyst og man kan bruge synet.

Træning af hørelsen kan ske ved at lytte til båndoptagelser af almindelige, daglige lyde. Det kan være rindende vand, et tikkende ur, porcelæn der klirrer, en støvsuger osv.

Lyde fra trafikken er også gode, men der er ofte mange lyde blandet sammen, så de kan være svære at skelne fra hinanden.

Smags- og lugtesans

Smags- og lugtesans er tæt knyttet sammen. En betydelig del af smagsoplevelsen er i vir-

keligheden lugt. Når man er forkølet og lugtesansen ikke fungerer, smager maden ikke af ret meget.

Smagssansen kan man træne ved at tage bind for øjnene og smage/gætte sig til hvad det er man spiser. Når man laver smagskimsleg, må man ikke bruge for stærke ting.

Lugtesansen kan trænes ved at man med bind for øjnene snuser til forskellige ting og forsøger at genkende dem. Også her gælder regelen om ikke at bruge stærke ting som fx peber og salmiak, da det kan ødelægge lugtesansen i længere tid.

Følesansen

I fingerspidserne er nerverne så følsomme at man ved at røre let ved ting kan fornemme hvad det er. Bliver fingerspidserne beskadiget, fx ved at man brænder sig, kan man miste følesansen i dem.

Blinde personer har en veludviklet følesans og kan fx føle forskel på pengesedler af forskellig værdi.

Man kan træne følesansen ved at mærke på ting man ikke kan se, og samtidig give en mundtlig beskrivelse.

Personlige mål

Ved at kende sine personlige mål, har man altid et "målebånd" ved hånden og kan dermed lettere bedømme afstande og højder. Det kan ikke blive helt nøjagtigt, men ved træning kan man komme tæt på.

Når man skal bruge sine egne mål til at bedømme afstand, højde og vægt, er det en god idé at starte med opgaver, der ikke er større, end man kan måle efter med et nøjagtigt måleredskab, så man får en fornemmelse af hvor tæt man rammer ved det rigtige mål.

Ved bedømmelse af tid, kan man øve sig i at tælle efter

sekundviseren på et ur. Efter nogen øvelse kan man tælle et tal pr sekund.

Når man skal bedømme vægte, kan man sammenligne med kendte størrelser: vejer det som et brev? som en pakke smør? som en pose mel?

Prøv med begge hænder hver for sig. Er man flere sammen, kan man lade hver enkelt give sin bedømmelse og tage gennemsnittet.

Personlige mål

Højre hånds spænd

- fra tommerspids til lillefingerspids _____

Tommelfingerens yderste led _____

Underarm - fra albue til fingerspids _____

Spændvidde - udstrakte arme _____

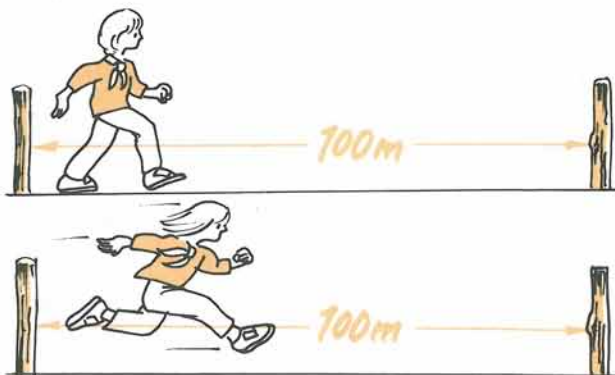
Rækkevidde opad - venstre hånd _____

Armlængde - fra armhule til fingerspids _____

En fods længde _____

Antal gåskridt svarende til 100 meter _____

Antal løbeskridt svarende til 100 meter _____

Da ens personlige mål ændrer sig med tiden, bør man med jævne mellemrum tjekke dem, så man er sikker på at de stadig passer.

Når man skal bruge løbeskridt til længdemåling, er den bedste fart almindelig joggefart. Man kan godt løbe hurtigt over en kort afstand, men drejer det sig om at måle fx 2 kilometer, ændrer hastigheden og dermed længden af skridtene sig. Også i ujævnt terræn ændrer skridtlængden sig.

Se også side 175.

Værktøj

De fleste samler efterhånden en del værktøj. Det kan være dyrt, men behandles det rigtigt, kan det holde i mange år.

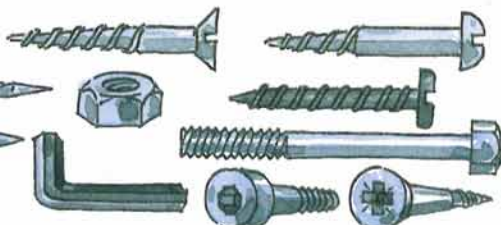
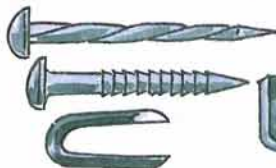
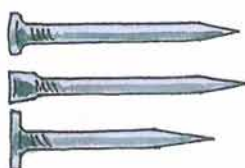
Når man har brugt værktøjet, skal det rengøres, smøres

og eventuelt slibes op, så det er klart til næste gang det skal bruges.

Hvis skruetrækker, stemmejern, sav og lignende smides ned i en stor kasse, kan de bli-

ve sløve. Har man plads, er det en god idé at hænge værktøjet op på en plade på væggen - det gør det overskueligt at finde det rigtige stykke værktøj frem og at se om alt er i orden.

Søm og skruer

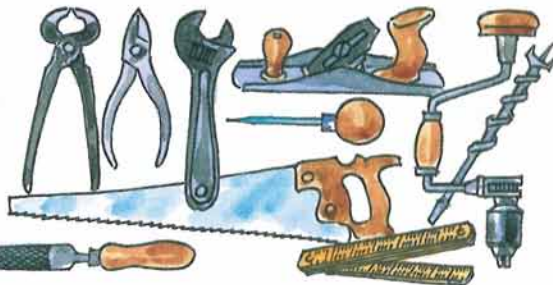

Isenkramforretninger forhandler som regel de mest almindelige søm og skruer. Skal man bruge nogle helt specielle, kan det være nødvendigt at henvende sig i specialforretninger. Når man køber skruer, skal

man vide om de skal bruges til metal eller træ. Til metal bruges skruer med selvskærende gevind, dvs at skruen bider sig fast ("skærer gevind") i metallet.

Søm findes i størrelser lige fra knappenåle til spigre. Når man ved hvad der skal laves, og i hvilket materiale der arbejdes, kan man altid få vejledning i forretningen.

Håndværktøj

Til en almindelig værktøjskasse er det godt at have:

- skruetrækkere i tre størrelser
- en lille hammer til stifter og en mellemstor hammer til søm
- en sav til træ og en til metal
- et håndborsving med bor i flere størrelser
- en bidetang
- en fil
- en knibtang
- en stor og en lille skiftenøgler (svensk nøgle).

Hvis man vil arbejde med "gør-det-selv-ting" er det desuden praktisk at have:

- en tommestok
- en høvl
- et stemmejern
- et vaterpas
- en vinkel.

Og når man arbejder med træ, er det praktisk at have en tømmerblyant til opmærkning.

Det meste værktøj er meget skarpt, og derfor er det nødvendigt at lære at bruge det for ikke at komme til skade.

En elektrisk boremaskine findes i mange hjem, og til de fleste af disse maskiner findes specialværktøj som kan påmonteres.

Der kræves en del kræfter for at styre maskinen, og den arbejder meget hurtigt, så små børn må ikke bruge den - og større børn eventuelt kun under opsyn af en voksen.

Har man langt hår, skal det bindes op eller dækkes med et tørklæde, og løsthængende tøj skal undgås.

Maling

Vælg en type maling der passer til det materiale der skal males. Hvis der skal males udendørs, så se efter om malingen egner sig til det.

Der findes maling der udskiller farlige dampe, mens man arbejder med det. Er det nødvendigt at bruge den type maling, skal der sørges for god ventilation under arbejdet, og mens det malede tørrer.

Overholder man ikke de forholdsregler der står på dåsen, kan det give hovedpine og utilpashed. De fleste typer maling fås på vandbasis, som giver færrest gener.

Indretning af patruljelokale

For små penge kan man få indrettet sit lokale.

Lav selv en opslagstavle af en blød masonitplade der enten er malet eller beklædt med et stykke stof.

En papirkurv kan fremstilles af en tom vaskepulverbøtte der beklædes med hessian.

Klargøring

Inden man begynder at male, skal det der skal males, gøres klar.

Er det tidligere malede ting, skal de afvaskes i vand tilsat salmiakspiritus - eller grundrengøringsmiddel. Ujævnheder slibes ned med sandpapir for at få en glat overflade.

Skal man male på nyt træ, vil træet "rejse sig" efter første gang maling. Overfladen slibes derfor let med fint sandpapir inden man maler anden gang.

Salmiakspiritus blandet med vand - eller grundrengøringsmiddel bruges til at afrense gammel maling.

Pensler

Pensler findes i forskellige kvaliteter. En billig pensel begynder at tabe hårene efter kort tids brug. Det er et stort arbejde og ikke særlig rart at skulle pille penselhår ud af det man lige har malet.

Når penslen har været brugt, skal den rengøres med det samme. Det gøres i vand eller terpentintilføjelse efter malingens art. Hvad man skal bruge fremgår altid af den mærkat som sidder på dåsen.

Terpentin må ikke hældes i afløb, men skal afleveres til farvehandleren. En terpentinvædet klud må ikke lukkes inde i en tæt beholder, da der så kan ske selvantændelse og eksplosion.

Skal man holde en kortere pause mens man maler, kan penslen lægges i en plasticpose. Så tørrer den ikke inden man går i gang igen.

Siddepladser, bord og reol kan bygges op af spånplader eller trækasser der males. Det er ganske vist svært at få gode og billige trækasser, men henvender man sig i forretninger der får varer hjem i kasser, er det stadig muligt.

Se også side 20.

Småreparationer

Puds

Huller i en malet, pudset væg kan repareres på følgende måder. Til små huller bruges et færdigt middel på tube eller et gipspulver til oprøring i vand.

Til store huller bruges mørtelmasse. Begge dele kan købes hos en farvehandler.

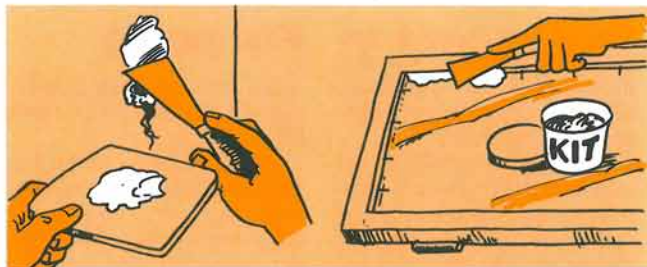
Rengør hullet med en tør pensel. Stæk vand i hullet. Fyld gipsmasse/mørtel i hullet med en spartel. Til store huller bruges et pudsebræt til at glatte overfladen.

Efter tørring kan ujævnheder fjernes med sandpapir.

Vandhaner

Har man mulighed for at lukke for vandet ved en stophane, kan man selv reparere en dryppende vandhane.

I vandhanen sidder der en gummipakning. Når den bliver

slidt, begynder vandhanen at dryppe. Pakningen kan skiftes ud, og de forskellige dele der kan skrues af, rengøres for kalkrester. Almindelig hus-holdningseddike kan opløse kalken.

Vinduer

Mindre ruder kan let udskiftes. Mål indvendig i rammen hvor stor ruden skal være. Køb en rude hos en glarmester. Sæt ruden i hullet og slå små stifter

i langs kanten. En klump kit æltes i hånden og påføres med spartel - lige og glat.

Man kan også selv skære glasset til.

Mål på glasset med en lineal. Læg et lige bræt på glasset - husk at tage hensyn til glasskærerens bredde. Hold glasskæreren lodret og træk den flere gange langs brættet. Vær forsigtig ved kanten.

Læg glasset på en bordkant og knæk glasset med et let vip. Dette kræver lidt øvelse.

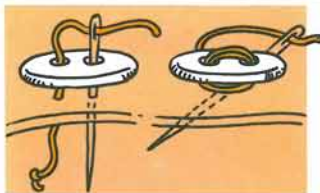
Reparation af tøj

Hjemme kan symaskinen klare mange ting, men på tur må man klare sig uden.

Man kan starte med at lære at bruge nål og tråd ved at sy en lap på et stykke stof, så lappen ligger glat. Derefter kan man sy mærker på uniform, jakke eller taske.

Når en knap skal sys i, er det bedst at bruge en kraftig tråd. Der skal sys 3-4 gange gennem hvert hul, og derefter snos tråden tre gange om syningen mellem stoffet og knappen, inden enden hæftes.

Mangler der en strop i jakken, kan man bruge et stykke bændel eller en stump bardunsnor, der hæftes godt i begge ender for ikke at løbe op.

Vask og stryging

Inden man går i gang med at vaske tøj, skal man tjekke vaskeanvisningen i de enkelte stykker tøj. Her angives blandt andet, hvor mange grader varmt vand tøjet kan tåle at blive vasket i. Det samme gælder hvis man skal stryge tøjet. Her findes der også et symbol - på vaskeanvisningen - som fortæller hvor høj temperatur tøjet kan tåle.

Skopasning

Til vedligeholdelse af fodtøj skal der bruges skocremer, påsmøringsbørste, blankebørste og en blød klud.

Almindelige lædersko pudses mindst en gang om ugen, for så holder de til en regnbyge uden at man får våde tæer - og holder længere.

Vandrestøvler og vinterstøvler skal foruden almindelig vedligeholdelse have læderfedt (dog ikke for tit). Læderfedt gør dem ekstra vandskyende. Forhandlere af fodtøj kan give de bedste anvisninger - spørg dem.

På tur kan man tørre fodtøj med varme sten fra bålet (ikke flint). Pak dem ind i stanniol og læg dem ned i støvlerne.

Grønne forsøg

Det kan være både sjovt og spændende at lave forsøg med frugter og frø. Specielt med nogle som ikke normalt vokser i Danmark. Det kræver ikke meget udstyr, men til gengæld lidt tålmodighed.

Avocado

Inde i avocadofrugten, der mest ligner en pære, findes en stor sten. Det er den der frembringer en ny plante.

Stenen lægges i vand i et døgn og anbringes derefter i et glas så kun den nederste del af stenen rører vandoverfladen (som når man vil drive hyacinter frem).

Når der kommer rødder og grønne spirer, plantes avocadoplanten i en urtepotte.

Vil man have frugter på planten, kræver det at man laver kunstig befrugtning. Man fører støv fra en avocadoblomst på planten til en anden, med en fin pensel.

Mango

Kernen fjernes forsigtigt fra frugten og vaskes i lukknet vand. Den skal være helt ren.

Kernen skal nu ligge i blød i fem dage i lukknet vand. Vandet skal skiftes hver dag.

På kernen er der en plet som kaldes øjet. Efter fem dage plantes kernen med øjet opad i en urtepotte med let jord - og så gælder det om at have tålmodighed. Selve spiringen begynder en til fire måneder efter at kernen er kommet i urtepotten.

Mangoplanten skal stå lyst og varmt.

Ananas

Man skærer toppen og lidt af den friske frugt af.

Toppen lægges på siden i nogle dage, så den kan tørre. Man anbringer nu toppen i en urtepotte med god plantejord, og det hele pakkes ind i en pla-

sticpose som lukkes til.

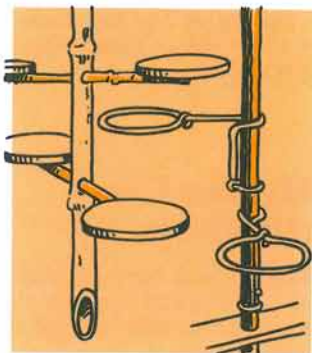
På den måde laver man faktisk et minidrivhus.

Plasticposen sættes på et lunt og lyst sted, væk fra direkte sollys. Der går nu et par måneder før der kommer rod på.

Blomsterstativ til hængeplante

Man kan med forholdsvis få materialer selv fremstille et stativ til hængeplanter, så de får mulighed for rigtig at udfolde sig.

Som stamme bruges en kraftig bambusstok. Den skal bære sidegrenene. Som sidegrene bruges tyndere stokke. Der bores huller i stammen i forskellige retninger, så planterne hver især får god plads til at hænge. På hver af sidegrenene fastgøres en træplade (med skrue eller lim). På denne plade skal planten/underskålen stå. Hullerne i stammen skal bores helt igennem, så sidegrenene får støtte på begge sider.

Man kan også bruge en kraftig ståltråd til holdere. Disse kan indstilles og flyttes til lige netop det sted på stammen, man gerne vil have dem.

Ståltråden bøjes i et øje, som passer til en underskål.

Omplantning

Mange potteplanter trænger til omplantning efter en vinter med mørke dage og ringe vækst, når planten er blevet for stor til urtepotten, eller når potteklumpen er omspændt af rødder.

Nogle timer før man planter om, vandes rodklumpen godt.

Planten slås med et forsigtigt slag ud af potten.

Løs jord skræbes af - pas på rødderne.

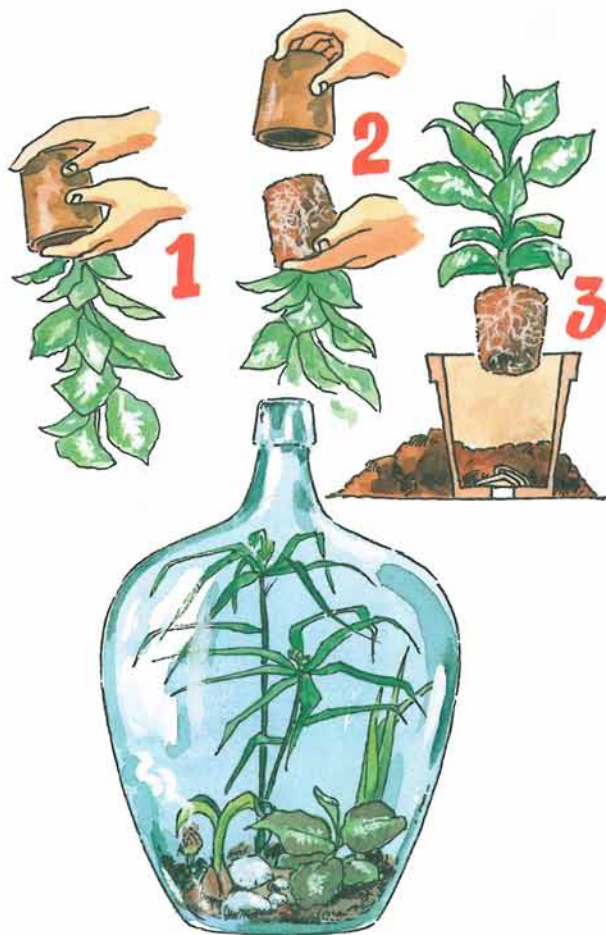
Afhængig af plantens og potteklumpens størrelse, bruges enten den gamle urtepotte eller en ny og større.

Over bundhullet lægges nogle potteskår, og der fyldes lidt jord over. Jorden skal være ny pottejord fra gartner eller blomsterhandler.

Planten anbringes en smule dybere end før, og der fyldes jord langs siderne. Jorden trykkes godt sammen, herved sikrer man at der kommer frisk jord til klumpen.

Til slut vandes planten.

Planten bør ikke stå i direkte sol de første fjorten dage efter omplantningen.

Planter i en vinballon

Ballonen skal være af klart glas, og man skal sørge for at den er helt ren inden man går i gang.

Det er bedst for planterne at gro i en blanding af tørvestrøelse og god velgødet havejord, da det senere er svært at give gødning.

Jorden hældes ned i ballonen, så laget bliver 4-5 cm højt. Man kan bruge et pap-/papir-

rør til at hælde jorden igennem, på denne måde undgår man at jorden også kommer på siderne af vinballonen.

Når jorden er kommet i, hældes der vand i - dog kun så meget at jorden bliver fugtig, den må ikke være gennemvåd.

De små planter presses nu forsigtigt ned igennem flaskehalsen og placeres i jorden ved hjælp af lange pinde. Det kan

godt være lidt svært i starten.

Som yderligere dekoration nede på bunden kan man bruge sten, skaller mm.

Det er en god idé at starte med planter som fx bregner og væddeløbere - senere kan man prøve med nogle af de nemme orkideer.

Ballonen skal stå så lyst som muligt, men ikke i direkte sollys.